

Розділ 12. Ділення на одноцифрове число

Сьогодні
10.02.22

*Урок
№104*

**Властивості частки та
застосування їх в обчисленнях.
Заміна діленого сумами зручних
доданків. Розв'язування задач
на рух. Складання і
розв'язування рівнянь.**

Сьогодні
10.02.22

Організація класу

**Любі друзі, час настав,
Кличе нас до нових справ.
Отож часу не гаймо,
Добрі справи починаймо!**

Сьогодні
10.02.22.

Усний рахунок

$$25 + 69 = 94$$

$$89 - 16 = 73$$

$$53 + 65 = 118$$

Класна робота
сього

9 0 5 4   9 0 5 4   9 0 5 4   9 0 5 4   9 0 5 4

Сьогодні
10.02.22.

Обчисли

$20 \cdot 6$

$=120$

$5 \cdot 60$

$=300$

$25 \cdot 4$

$=100$

$12 \cdot 30$

$=360$

$300 \cdot 4$

$=1200$

$6 \cdot 300$

$=1800$

$33 \cdot 2$

$=66$

$200 \cdot 4$

$=800$

Сьогодні
10.02.22.

Прочитай пояснення про дії ділення

Діленням називають дію, за допомогою якої за добутком двох множників і одним із цих множників знаходять другий множник.

$$80 \cdot 3 = 240 \quad 240 : 3 = 80$$

**Число 240 називають *діленим*, 3 - *дільником*, 80 - *часткою*.
У множині натуральних чисел дія ділення не завжди виконується. Наприклад, щоб поділити 50 на 6, треба знайти таке число x , для якого $6 \cdot x = 50$. Такого натурального не існує, бо $6 \cdot 8 = 48$, а $6 \cdot 9 = 54$. У множині натуральних чисел завжди можливе ділення з остачею: $50 : 6 = 8(\text{ост. } 2)$.**

Наведіть власні приклади на ділення без остачі та з остачею. Перевірте одне одного.

1. Щоб поділити число на добуток двох чисел, достатньо, якщо можливо, поділити це число на один із множників, а потім результат поділити на другий множник.

$$120 : (2 \cdot 3) = 120 : 2 : 3 = 60 : 3 = 20$$

2. Щоб поділити суму чисел на дане число, достатньо, якщо можливо, поділити кожний доданок на це число й додати здобуті частки.

$$(48 + 36) : 6 = 48 : 6 + 36 : 6 = 8 + 6 = 14$$

3. Щоб поділити різницю чисел на дане число, достатньо, якщо можливо, поділити на це число зменшуване та від'ємник, а потім від першої здобутої частки відняти другу.

$$(90 - 21) : 3 = 90 : 3 - 21 : 3 = 30 - 7 = 23$$

Ці властивості частки застосовують в обчисленнях.

$$144 : 6 = 144 : (2 \cdot 3) = 144 : 2 : 3 = 72 : 3 = 24$$

$$216 : 4 = (200 + 16) : 4 = 200 : 4 + 16 : 4 = 50 + 4 = 54$$

$$196 : 4 = (200 - 4) : 4 = 200 : 4 - 4 : 4 = 50 - 1 = 49$$

Сьогодні
10.02.22

Чому дорівнює частка:

якщо дільник дорівнює 1?

тоді частка дорівнює
діленому

якщо ділене дорівнює 0?

тоді частка дорівнює 0

якщо дільник дорівнює
діленому?

тоді частка дорівнює 1.

Сьогодні
10.02.22.

Заміни ділене сумами зручних доданків і виконай ділення.
Перевір множенням.

$$693 : 3$$

$$= 690 : 3 + 3 : 3$$

$$= 230 + 1$$

$$= 231$$

$$\begin{array}{r} 231 \\ \times \quad 3 \\ \hline 693 \end{array}$$

$$836 : 4$$

$$= 800 : 4 + 36 : 4$$

$$= 200 + 9$$

$$= 209$$

$$\begin{array}{r} 209 \\ \times \quad 4 \\ \hline 836 \end{array}$$

$$645 : 5$$

$$= 600 : 5 + 45 : 5$$

$$= 120 + 9$$

$$= 129$$

$$\begin{array}{r} 129 \\ \times \quad 5 \\ \hline 645 \end{array}$$

Сьогодні
10.02.22.

Заміни ділене сумами зручних доданків і виконай ділення.
Перевір множенням.

246 : 6

= 240:6+6:6

= 40+1

= 41

$$\begin{array}{r} 41 \\ \times 6 \\ \hline 246 \end{array}$$

450:6

= 420:6+30:6

= 70+5

= 75

$$\begin{array}{r} 75 \\ \times 6 \\ \hline 450 \end{array}$$

На одноколісному скейті хлопчик проїхав 36 км за 3 год.
Скільки кілометрів він зможе проїхати за 2 год, якщо
збільшити швидкість на 2 м/год?

1) $36 : 3 = 12 (\text{км/год})$ швидкість хлопчика спочатку;

2) $12 + 2 = 14 (\text{км/год})$ нова швидкість;

3) $14 \cdot 2 = 28 (\text{км})$

Відповідь: хлопчик зможе проїхати 28 км.

**Електромопед за 5 год прохав 60 км.
Першу половину шляху він їхав зі швидкістю 15 км/год.
На скільки менша була швидкість на другій половині шляху?**

- 1) $60 : 2 = 30(\text{км})$ половина шляху;
- 2) $30 : 15 = 2(\text{год})$ на першу половину шляху;
- 3) $5 - 2 = 3(\text{год})$ на другу половину шляху;
- 4) $30 : 10 = 10(\text{км/год})$ швидкість на другій половині дорозі;
- 5) $15 - 10 = 5(\text{км/год})$

Відповідь: на 5 км/год.

Сьогодні
10.02.22.

Обчисли

$$594 : 3 \quad 513 : 9 \quad 378 : 6 \quad 759 : 3$$

$$\begin{array}{r} 594 \overline{) 3} \\ \underline{3} \\ 29 \\ \underline{27} \\ 24 \\ \underline{24} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 513 \overline{) 9} \\ \underline{45} \\ 63 \\ \underline{63} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 378 \overline{) 6} \\ \underline{36} \\ 18 \\ \underline{18} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 759 \overline{) 3} \\ \underline{6} \\ 15 \\ \underline{15} \\ 9 \\ \underline{9} \\ 0 \end{array}$$

Сьогодні
14.11.2022

Склади рівняння та розв'яжи

1) Невідоме число
зменшили в 3 рази, а потім
результат збільшили на 240 і
одержали 720.

$$x : 3 + 240 = 720$$

$$x : 3 = 720 - 240$$

$$x : 3 = 480$$

$$x = 480 \cdot 3$$

$$\underline{x = 1440}$$

$$1440 : 3 + 240 = 720$$

$$720 = 720$$

2) Число 640 зменшили на
добуток невідомого числа й
числа 8. Одержали 240.

$$640 - x \cdot 8 = 240$$

$$x \cdot 8 = 640 - 240$$

$$x \cdot 8 = 400$$

$$x = 400 : 8$$

$$x = 50$$

$$640 - 50 \cdot 8 = 240$$

$$240 = 240$$

За 2 дні туристи в горах пройшли 24 км. Першого дня вони пройшли у 3 рази більшу відстань, ніж другого. Скільки кілометрів вони проходили кожного дня?

$$1) \quad 24 : 4 = 6(\text{км}) \frac{1}{4} \text{ шляху, яку подолали II дня ;}$$

$$2) \quad 6 \cdot 3 = 18(\text{км})$$

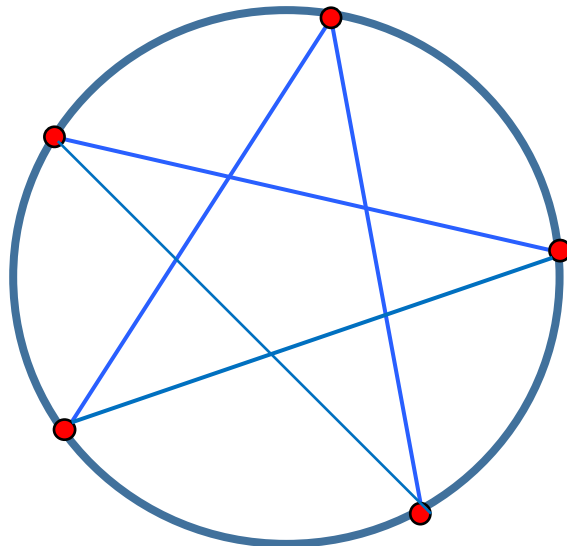
Відповідь: 6 км та 18 км.

Сьогодні
10.02.22.

Накресли

Накресли коло. На ньому постав 5 точок. Через них попарно проведи прямі. Скільки прямих.

Сьогодні
10.02.22.

Домашнє завдання

На сторінці підручника 46
опрацювати № 238,239.
Короткий запис у щоденник
с.46 № 238, №239.